

Секція: Міжнародна економіка

ГОБЛИК ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ

*Д. е. н., доцент, перший проректор
Мукачівського державного університету*

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ

У Європі лідерами за обсягами розвитку індустрії сільського туризму є Франція та Іспанія, де сільський туризм переріс у високорентабельну галузь. Власники агроосель в Іспанії об'єднані в асоціації, основне завдання яких полягає в тому, щоб здійснювати категоризацію сільських осель залежно від рівня наданих послуг і контролювати їхню відповідність вимогам асоціацій. В Іспанії існує поділ нічліжних закладів, розташованих у сільській місцевості, які підлягають оподаткуванню як суб'єкти агротуристичного підприємництва, на такі класи: HR (hotel rural) – сільський готель, CR (casa rural) – сільський будинок [1].

Щодо Італії, то тут сільський туризм почав розглядатися сільським населенням як основна форма підприємницької зайнятості. Унаслідок пільгового режиму оподаткування для сільського підприємництва з'явилася розгалужена мережа престижних відпочинкових котеджів і пансіонів не нижче 3-зіркового рівня, які мають усю необхідну рекреаційну інфраструктуру. Ще однією особливістю сільського туризму в Італії є те, що майже половина власників агрокотеджів працюють "в тіні", тобто не проходять державну сертифікацію, не отримують ліцензії на діяльність, не сплачують податки [2].

У Австрії акцентом відпочинку у селі є безпосередня задіяність гостей у вигоні худоби на альпійські луки, зборі альпійських трав та

лісових ягід, виготовленні молокопродуктів, а також різноманітні програми активного гірського й екологічного туризму [3].

У Румунії сільський туризм розвивається, передусім, у Південних Карпатах і орієнтується на такі ж переваги, що й Україна, тобто на збереження природного середовища й етнокультурних традицій (обряди, звичаї, народні ремесла, вівчарство на карпатських полонинах, гастрономічні традиції, унікальна народна архітектура, гірські замки, гірськолижні курорти, мережа природно-заповідних територій).

У Польщі на селян, які бажають розпочати діяльність у сфері сільського туризму, та тих, котрі вже надають такі послуги, не поширюється дія закону, що регулює підприємницьку діяльність. Тому грошові винагороди за відповідні послуги не підлягають стягуванню податку на додану вартість. Законодавство також передбачає, за певних умов, звільнення отриманих доходів і від податку на доходи фізичних осіб. Закон зобов'язує сільських господарів реєструвати відпочивальників у спеціальному журналі. Причиною виникнення цивільної відповідальності може бути невиконання або ж неналежне виконання умов домовленостей між сторонами, а також заподіяння шкоди. Така відповідальність реалізується шляхом відшкодування вартості заподіяних збитків. Взаємні права та обов'язки сторін визначаються договором, укладеним між ними.

За польськими законами, надання послуг сільського туризму не належить до підприємницької діяльності. Однак, законодавство передбачає звільнення доходів від оподаткування, що отримані завдяки наданню нічліжних послуг туристам за таких умов: житловий будинок, в якому здаються кімнати, належить до сільського господарства; кімнати здаються туристам, а не сезонним працівникам чи третім особам; кімнати для туристів знаходяться у житловому будинку сільської родини, а не в іншій спеціально пристосованій будівлі для туристів; кількість кімнат, що здаються туристам, не перевищує 5.

Законодавством Угорщини сільський зелений туризм віднесено до сфери ведення особистого селянського господарства, формуються відповідні пільгові податкові інструменти. В Угорщині «сільська гостинність» або «сільський туризм» вважається різновидом робіт і послуг, які традиційно виконуються сільськими господарями у процесі ведення господарства на базі садиб. Тому загальні правила, які стосуються діяльності у сфері сільського туризму, визначені у нормативних актах щодо ведення сімейних господарств, без встановлення будь-яких додаткових обов'язків або обмежень у господарській діяльності. В угорському законодавстві регулювання відносин, що виникають при здійсненні господарювання у сімейних садибах, не підпадає під дію нормативних актів, якими регулюються відносини у сфері підприємництва. Відповідно, не підлягають оподаткуванню й особисті доходи, отримані селянами від використання власного житла для прийому туристів. При цьому мають бути дотримані такі умови: для туристів надається не більше 10 ліжко-місць; річний дохід від цієї діяльності не перевищує 10 мінімальних місячних зарплат; місце постійного помешкання особи – нерухомість, яка використовується; житло розташоване в сільській місцевості, яка не віднесена до санаторно-курортних зон. Існують також спеціальні пільги та переваги для сімейних господарств, які займаються (або виявили бажання зайнятися) діяльністю у сфері сільського туризму, якщо вони розміщуватимуться на території сільських поселень в економічно слаборозвинутих (визнаних економічно депресивними) регіонах.

Дозвіл на зайняття прийомом відпочиваючих в Угорщині надається після проведення інспекцій компетентними особами Програми «Сільська гостинність». Програмою встановлені власні правила – внутрішні мінімальні стандарти, якими передбачені необхідні умови надання послуг відпочиваючим. Такі дозволи у межах Програми надаються господарям

при наявності у господарів для надання послуг більше ніж 8 ліжок. При умові надання послуг в обсягах менших ніж зазначені, спеціальний дозвіл не потрібен. Відповідно до внутрішніх правил Програми, на запит господаря може бути проведено також спеціальне інспектування з метою «кваліфікації за якістю» [4].

Розвиток сільського туризму у більшості країн світу розглядається як невід'ємна складова комплексного соціально-економічного розвитку села і їх досвід є важливим для України, особливо для населення гірських Карпат. Карпатського регіону, характеризуються багатою історико-культурною спадщиною (міста, замки церкви) багато національністю населення, знанням історичних і культурних цінностей територій на яких проживають. Ведення екологічного господарювання в Карпатському регіоні, ґрунтоване на поліпшенні якості природних ресурсів у відповідних транскордонних регіонах, а також їх людського і соціального капіталу, супроводжуватиметься нарощуванням потенціалу відпочинкової індустрії в передгірних і гірських районах Карпат. [5.с.119].

Висновки. Широке вивчення та розповсюдження досвіду Європейських країн українськими експертами та науковцями сприятиме розробці та реалізації різних моделей сільського розвитку з використанням туристичної діяльності.

Стратегічною метою розвитку сільського зеленого туризму в Україні має стати створення конкурентоспроможного на внутрішньому та світовому ринках національного туристичного продукту, здатного максимально задовольнити потреби як наших співвітчизників, так і іноземців.

Визначальною передумовою успішного процесу становлення сільського зеленого туризму як організаційної форми підприємництва є удосконалення існуючої нормативно-правової бази та прийняття необхідних регулюючих законів; розробка комплексу організаційно-

економічних заходів; удосконалення системи інформаційно-консультативного забезпечення; створення нових джерел фінансово-інвестиційного спрямування.

Література:

1. Міжнародний досвід. Співка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.greentour.com.ua/ukrainian/green/inter>.

2. Васильєв В. Світовий досвід організації сільського туризму: метод. посіб. / В. Васильєв, П. Горішевський, Ю. Зінько та ін. – Вип. 1.– О. : 2009. – С. 54.

3. Міжнародний досвід. Співка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.greentour.com.ua/ukrainian/green/inter>.

4. Зелений туризм. Досвід окремих країн, проблеми законодавства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.greentour.com.ua>

5. Гоблик В. В. Формування транскордонних туристичних кластерів як пріоритетний напрям розвитку прикордонних регіонів України / Гоблик В. В. // Науковий журнал Луцького національного технічного університету Економічний форум. – Луцьк, 2015. – №3. – С.117-123.